GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA:
BRAŞOVŬ, piaţa mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḌI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe şése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România şi străinătate:
Pe anŭ 40 fr., pe şése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ L.

SĔ PRENUMERĂ:
la poşte, la librării şi pe la dd. corespondenţĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmond 6 cr. şi timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 285. *Vinerĭ, 25 Decemvre.* **1887.**

Cătră cetitorii „Gazetei Transilvaniei“!

In puţine ḍile se'mplinescŭ 50 de anĭ, de când „Gazeta Transilvaniei“ luptă pentru lăţirea culturei române, pentru libertatea şi drepturile poporului românŭ.

Pe timpulŭ celei mai cumplite prigonirĭ a neamului românescŭ, „Gazeta Transilvaniei“ a arboratŭ în mijloculŭ valoroşilorŭ comercianţĭ românĭ de odinióră din Braşovŭ drapelulŭ redeşteptării naţionale.

Cincĭ-ḍecĭ de anĭ de muncă, de grele şi de necurmate lupte pentru înălţarea şi prosperarea românismului se împlinescŭ.

Generaţiunea vechiă şi generaţiunea cea nouă şĭ-au datŭ mâna, au pusŭ umĕrŭ la umĕrŭ, pentru realisarea marei opere a redeşteptării şi a liberării poporului românŭ asupritŭ.

Lucrat'au toţĭ cu însufleţire bărbătéscă şi cu statornicià sub drapelulŭ sfântŭ arboratŭ de „Gazeta Transilvaniei“ şi urmândŭ devisei nemuritorului bardŭ naţionalŭ: „*Uniţi-vĕ în cugetŭ uniţi-vĕ 'n simţirĭ!*“

Şi munca lorŭ a fostŭ încoronată de succesŭ.

Unde eramŭ acum cincĭ-ḍecĭ de anĭ şi unde suntemŭ astăḍĭ! De s'a ridicatŭ spiritulŭ poporului românŭ, de s'a întăritŭ consciinţa luĭ naţională, de s'a pusŭ temeliă la cultura lui naţională, cine va susţiné, că la acéstă lucrare măréţă naţională n'a avutŭ póte cea mai însemnată parte ḍiarulŭ nostru, care a mersŭ totdéuna înainte cu lumina pe cărările întunecóse ce trebuia sĕ le străbatemŭ?

Credincioşĭ devisei ce şĭ-au ales'o fii nobilĭ şi devotaţĭ ai naţiunei în lupta pentru eliberarea şi redeşteptarea naţiunei române, amŭ făcutŭ totŭ ce în putinţă ne-a statŭ, pentru ca ḍiarulŭ nostru sĕ pótă corĕspunde câtŭ mai multŭ grelei sale chiămărĭ.

Nu ne-amŭ datŭ îndĕrĕtŭ dinaintea nicĭ unei greutăţĭ, gata amŭ fostŭ a aduce orĭ-ce jertfă, şi décă în timpurĭ mai multŭ orĭ mai puţinŭ favorabile, prin carĭ amŭ trecutŭ, nu amŭ pututŭ sĕ facemŭ mai mulŭ pentru fóia nóstră decâtŭ amŭ făcutŭ, causa a fostŭ firma nóstrŭ hotărîre de a păstra în tóte împrejurările independenţa nóstră.

Astfelŭ, trebuindŭ sĕ cucerimŭ têrêmulŭ pasŭ cu pasŭ, amŭ înaintatŭ încetŭ, dér sigurŭ, şi abia astăḍĭ, după cincĭ-ḍecĭ de anĭ de muncă, ne vedemŭ în posiţiune de a realisa, cu încordarea tuturorŭ puterilorŭ nóstre, cea mai ferbinte dorinţă a neuitatului şi de fericită memoriă editorŭ alŭ ḍiarului nostru Iacobŭ Mureşianu, ca *sĕ avemŭ şi propria nóstră tipografiă.*

Incepêndŭ cu ḍiua de 1 Ianuariu 1888 **„Gazeta Transilvaniei“ se va tipări în propria nóstră tipografiă.**

In modulŭ acesta ni se dă putinţa de a aduce modificărĭ şi îmbunătĕţirĭ în partea tehnică şi redacţională a fóiei nóstre.

Facemŭ tóte acestea, fără a cere însĕ şi din partea publicului sĕ facă mai marĭ jertfe. „Gazeta Transilvaniei“ va apăré şi dela 1 Ianuariu 1888 încolo totŭ în condiţiunile de până acum ale abonamentului şi anume:

Pentru Austro-Ungaria: pe trei lunĭ 3 fl., pe şése lunĭ 6 fl., pe unŭ anŭ 12 fl.

Pentru România şi străinătate: pe trei lunĭ 10 francĭ, pe şése lunĭ 20 francĭ, pe unŭ anŭ 40 francĭ.

Aducêndŭ acésta la cunoscinţa cetitorilorŭ noştri, îĭ asigurămŭ, că nu ne vomŭ abate din calea ce-o străbatemŭ acum de jumĕtate de seculŭ, ci că vomŭ lupta şi în viitorŭ cu îndoită putere şi cu acelaşĭ devotamentŭ pentru apĕrarea, ridicarea şi întărirea românismului.

Şi ca sĕ putemŭ contribui cu efectŭ la realisarea aspiraţiunilorŭ nóstre îndreptăţite naţionale în acéstă monarhiă, vomŭ stărui înainte de tóte sĕ ţinemŭ susŭ şi sĕ păstrămŭ nepătatŭ steagulŭ solidarităţii nóstre naţionale, alŭ unirei şi alŭ bunei înţelegerĭ între toţĭ factorii poporului nostru.

Suntemŭ tarĭ în convingerea, ca toţĭ cei ce cugetă sincerŭ şi curatŭ asupra chiămării Românului în aceste critice timpurĭ vorŭ pune cu noĭ umĕrŭ la umĕrŭ şi astfelŭ vomŭ merge cu toţii înainte, dér numai înainte, cu unanima strigare:

Dumneḍeu şi dreptulŭ nostru!

Redacţiunea.

Din causa 3-telorŭ sĕrbătorĭ ḍiarulŭ nu va apăré până Lunĭ séra.

Cum stămŭ?*)

(Conclusiune.)

Braşovŭ, 24 Decemvre 1887.

Cea mai tristă privelisce oferă acela, care nu'şĭ scie ajuta în vremurĭ de nevoiă.

Şi vermele décă îlŭ calcĭ se încovóiă şi se svêrcolesce ca sĕ-şĭ scape viaţa.

Celŭ ce nu se scie apĕra, când este în periculŭ esistenţa sa, nu merită sĕ trăiéscă nicĭ ca vermele, ce se têrêsce pe pĕmêntŭ.

Şi popórele sunt supuse acelorŭ legĭ ca şi indiviḍii. Lipsindu-le puterea de resistenţă ele degenerézâ şi pierŭ.

Istoria poporului românŭ nu este decâtŭ unŭ lungŭ lanţŭ de suferinţe, de asuprirĭ şi prigonirĭ.

Décă acestŭ poporŭ şĭ-a sciutŭ conserva limba, naţionalitatea şi obiceiurile sale cu tóte aceste suferinţe, asuprirĭ şi prigonirĭ seculare, trebue că a avutŭ şi are multă putere de resistenţă.

Cum se face cu tóte aceste că nicĭ acum în veaculŭ libertăţii şi alŭ progresului poporulŭ românŭ nu este scutitŭ de lovirile cele mai grele în contra esistenţei sale? Cum vine că nicĭ astăḍĭ, când posede atâţĭ fii luminaţĭ din sênulŭ sĕu elŭ nu se scie apĕra cu succesŭ în contra celorŭ carĭ fără milă dau năvală din tóte părţile asupra lui?

Totŭ mereu auḍimŭ pe adversarii noştri ḍicêndŭ: e bunŭ, blândŭ şi supusŭ poporulŭ românŭ, elŭ s'ar împăca cu tóte, de nu l'ar aţiţa „agitatorii.“

Sub „agitatorĭ“ ei înţelegŭ pe Românii cu carte, pe conducĕtorii firescĭ ai poporului, preoţĭ şi mirenĭ, carĭ nu'şĭ renégă sentimentele românescĭ. Décă numai aceştia arŭ constitui elementulŭ de resistenţă în poporŭ, atuncĭ amŭ trebuĭ sĕ vedemŭ din parte-le altă atitudine, alte isprăvĭ şi altă apĕrare.

Ce vedemŭ însĕ?

E durerosŭ a-o mărturisĭ, dér orĭ încătrău privimŭ, nu vedemŭ pe conducĕtorii firescĭ ai poporului nostru — ne mai vorbindŭ de escepţiunĭ — decâtŭ tupilându-se dinaintea celorŭ puternicĭ, făcêndu-le temenele, cedândŭ mereu din dreptulŭ lorŭ după fiă-care lovitură ce li se aplică şi umilindu-se dinaintea contrarilorŭ limbei şi ai naţionalităţii nóstre, ba ce e mai tristŭ şi deplorabilŭ, îĭ vedemŭ desbinaţĭ şi cercetându-se între ei, ca şi când amŭ fi ajunsŭ la códa veacului.

Aceştia sĕ fiă óre multŭ temuţii „agitatorĭ“, carĭ sunt în stare a îndârji pe poporulŭ „celŭ mai blândŭ şi supusŭ?“

Bietulŭ poporŭ, décă nu ar fi elŭ însuşĭ amărîtŭ până în adênculŭ inimei de tractarea ce o întîmpină, cum l'arŭ puté amărî aceia, carĭ fugŭ şi se ascundŭ în vizuniile lorŭ de câte-orĭ tună şi fulgeră câte unŭ fişpanŭ orĭ ministru ungurescŭ, fugŭ şi lasă pe poporŭ şi pe cei ce mergŭ cu elŭ în voia întêmplării?

Bietulŭ poporŭ, décă nu ar avé elŭ credinţă în viitorulŭ sĕu, cum ar puté-o câştiga dela aceia, carĭ se certă între sine pentru nimicurĭ, când periculŭ este mai mare şi duşmanulŭ mai înverşunatŭ?

Rĕu de totŭ ar sta lucrulŭ cu puterea de resistenţă a poporului românŭ, décă elŭ ar trebuĭ sĕ şĭ-o ia dela „inteligenţii“ luĭ, cum se obicinuesce la noi a se numi colectivŭ ómenii cu carte. Trebue dér, că acestŭ bunŭ şi blândŭ poporŭ dispune elŭ însuşĭ de aceea magică putere în mare mĕsură şi décă cu tóte aceste se vede paralisatŭ şi bătutŭ pe tóte terenele, causa suntŭ tocmai pretinşii „agitatorĭ,“ carĭ nu sciu sĕ conducă şi sĕ aducă la valóre printr'o purtare démnă, solidară, înţeléptă şi energică puterea poporului.

Cu tupilările, umilirile şi neînţelegerile dintre noi amŭ fostŭ bătuţĭ şi nimiciţĭ pe terêmulŭ politicŭ şi poporulŭ şĭ-a perdutŭ drepturile sale naţionale.

Voimŭ sĕ fimŭ acum bătuţĭ şi nimiciţĭ şi pe terêmulŭ culturalŭ, ca sĕ perdemŭ şcólele nóstre şi autonomia bisericelorŭ nóstre?

Ce este dér de făcutŭ?

Pe terêmulŭ politicŭ amŭ ḍisŭ, că nu ne mai putemŭ mişca. Aicĭ şi defensiva ni se face pe ḍi ce merge mai anevoiósă şi nu ne rĕmâne decâtŭ sĕ reclamămŭ mereu cu firmitate cum şi unde mai putemŭ drepturile nóstre nealienabile.

Têrêmulŭ şcolarŭ şi bisericescŭ îlŭ avemŭ încă în posesiunea nóstră. Aicĭ în interiorulŭ ultimei întăriturĭ trebue sĕ ne concentrămŭ tóte puterile, poporŭ şi fruntaşĭ, preoţĭ şi mirenĭ, căcĭ ghiulelele contrarilorŭ limbei şi ai culturei nóstre au începutŭ sĕ facă spărturĭ şi în zidurile acestei redute.

Pe terêmulŭ culturei nóstre naţionale nu mai potŭ fi deosebirĭ, căcĭ nu scimŭ sĕ esiste unŭ singurŭ Românŭ, care sĕ ḍică că nu voiesce înflorirea scólelorŭ şi a bisericelorŭ nóstre.

Archiereii noştri s'au ţinutŭ reservaţĭ în cestiunile politice, dér si sĕ voiéscă, ceea ce este cu neputinţă, n'ar puté sĕ mai stea la o parte, când e vorba chiar de esistenţa bisericei, căcĭ cu şcóla română stă şi cade şi biserica română.

Dér archiereii facŭ şi încercărĭ de a se apĕra, numai câtŭ apĕrarea lorŭ de *unulŭ câte unulŭ* nu a avutŭ până acuma aprópe nicĭ unŭ resultatŭ.

Pericululŭ comunŭ cere o apĕrare comună.

Ce folosŭ că unulŭ merge în drépta, celălaltŭ în stânga, altulŭ înainte şi érăşĭ altulŭ îndĕrĕtŭ. Cum o sĕ ajungă aceştia vreodată la unŭ singurŭ punctŭ, de unde sĕ pótă respinge năvala duşmanului?

Dér archiereii noştri nu numai că proeedŭ isolaţĭ, care cum scie mai bine, dér suntŭ aḍĭ

*) A se vedé numerii 275—278 incl. ai „Gazetei Trans.“ din 1887. — Red.

mai multŭ séu mai puţinŭ isolaţĭ şi de bărbaţii luminaţĭ, cu deosebire de cei mirenĭ din poporŭ carĭ ar trebui sĕ facă parte din consiliulŭ lorŭ.

In asemenĭ condiţiunĭ nu se póte apĕra cu succesŭ causa culturei nóstre multŭ ameninţată; nu se póte da rĕspunsulŭ cuvenitŭ la atacurile celorŭ dela putere.

Este datoria supremă a tuturorŭ Românilor devotaţĭ causei naţionale, bisericei şi şcólei, sĕ iésă din atitudinea lorŭ resorvată, sĕ afle modul celŭ mai potrivitŭ de a lucra împreună în cea mai bună înţelegere şi sĕ se grupeze împrejurulŭ archiereilorŭ noştri, carĭ vorŭ trebuĭ în viitorŭ sĕ mérgă cu ei, şi suntemŭ convinşĭ că vorŭ şi merge.

Atuncĭ vomŭ sci ce este de făcutŭ şi ce trebue sĕ întrelăsămŭ, dér nimicŭ nu ne va ajuta décă nu vomŭ merge cu toţii mână în mână, umĕrŭ la umĕrŭ.

Cumcă stămŭ rĕu aḑĭ, nu este de lipsă sĕ mai spunemŭ, avemŭ convingerea însĕ că nu vomŭ sta mai bine pănă atuncĭ, pănă când, făcêndŭ ce amŭ ḑisŭ, nu vomŭ dobêndi ca în lupta de apĕrare pentru cultura nóstră naţională sĕ păşéscă în înţelegere Sibiiulŭ, Caransebeşulŭ şi Aradulŭ cu Blaşulŭ, Oradea-mare, Lugoşulŭ şi Gherla.

De vomŭ sci sĕvêrşi acéstă înţelegere, salvată va fi causa culturei nóstre şi nu va mai trebuĭ sĕ întrebămŭ cu frică: cum stămŭ?

Bugetulŭ Românieі pe anulŭ 1888—1889.

D-lŭ Nacu, ministrulŭ de finance alŭ Româniеi, a depusŭ în Cameră proiectulŭ de bugetŭ pe eserciţiulŭ 1888—1889.

Acestŭ bugetŭ se încheiă la veniturĭ şi la cheltuelĭ cu unŭ totalŭ de fr. 176.379,335, după cum se vede din tabloulŭ ce urméză:

Veniturĭ.	Lei. Banĭ
Contribuţiunĭ directe	27.500.000, —
Contribuţiunĭ indirecte	38 055 000, —
Veniturĭ din monopolurile statului	41.305,000, —
Veniturile ministeriului agriculturei, comerciului, industriei şi domeniilorŭ	21.9 6.532, 94
Veniturile ministeriului lucrărilorŭ publice	31 377 925, 44
Veniturile ministeriului de interne	5.778.000, —
Veniturile ministeriului de finance	1.950.000, —
Veniturile ministeriului de resbelŭ	816 000, —
Veniturile ministeriului de esterne	126.000, —
Veniturile ministeriului cultelorŭ şi instrucţiunei publice	242.500, —
Venitulŭ ministeriului justiţiei	1.500, —
Diferite veniturĭ	7 310.877, —
	176.379.335, 38

Cheltuelĭ	Lei. Banĭ.
Datoria publică	63.806 584, 10
Ministeriulŭ de resbelŭ	31.017.710, 81
Ministeriulŭ de finanţe	9.828.939, —
Monopolurile statului	12.469.710, —
Ministeriulŭ cultelorŭ şi instrucţiunei publice	13.710.125, —
Ministeriulŭ de interne	10.150 153, —
Ministeriulŭ lucrărilorŭ publice	3.856.784, 50
Căile ferate ale statului	20.400.000, —
Ministeriulŭ de domenii	3.812.121, 54
Ministeriulŭ de justiţiă	4 675.114, —
Ministeriulŭ de esterne	1.663.172, 16
Consiliulŭ de miniştri	62.960, —
	175.453.404, 11
Fondŭ pentru deschidere de credite suplimentare şi extra-ordinare	925 931, 27
	176.379.335, 38

Bugetulŭ anului 1887—1888 a fostŭ admisŭ la veniturĭ şi la cheltuelĭ în sumă de fr. 140.753.331; prin urmare bugetulŭ anului viitorŭ 1888—1889 s'ar presenta cu unŭ sporŭ de 35.626.003 francĭ.

Acestŭ sporŭ, ḑice d. Nacu, ministrulŭ de finanţe, prin espunerea sa de motive, este în cea mai mare parte *numai aparentŭ* şi provine din faptulŭ că atâtŭ la tutunurĭ câtŭ şi la căile ferate nu s'au trecutŭ numai veniturile nete, ci întregulŭ venitŭ brutŭ; în schimbŭ însĕ, între cheltuelĭ, s'a intercalatŭ şi acelea privitóre la esploatarea acestorŭ douĕ ramurĭ de veniturĭ.

Aceste cheltuelĭ represintă suma de 30.333.080, adecă 9.936.080 francĭ privitóre pe regia tutunurilorŭ şi fr. 20.400.000 cheltuelile căilorŭ ferate, după bugetulŭ ce s'a admisŭ de adunarea deputaţilorŭ. Prin urmare, *sporulŭ realŭ* ce s'a făcutŭ atâtŭ în veniturile câtŭ şi în cheltuielile anului 1888—1889, este numai de 5.289.923 francĭ.

SCIRILE ḐILEI.

In adunarea estraordinară a comitetului comitatensŭ din comitatulŭ de „modelŭ« *Solnocŭ-Dobâca*, ţinută la 29 Decemvre n. s'au votatŭ între altele pentru societatea de maghiarisare (magyar nyelvterjesztö egyesület) din Orşova 100 fl., pentru societatea de maghiarisare (magyar közmüvelödési egyesület) din comitatulŭ Bereghiului (Beregmegye) 50 fl., pentru subvenţionarea unui scriitorŭ dela representanţa orăşenéscă din Gherla, cu numele Turcsa Lukacs(?), s'au votatŭ 200 fl., pentru rĕscumpărarea unei strade din comuna Boerenĭ s'a votatŭ unŭ aruncŭ de dare de 42%. De altă parte însĕ s'a anulatŭ hotărîrea comunei Ciceu-Cristurŭ de a se da venitulŭ dreptului de cârciumăritŭ de 3 lunĭ pe séma bisericeĭorŭ de acolo, sub pretecstŭ, că comuna e săracă şi venitulŭ de cârciumăritŭ trebue sĕ rĕmână pe séma comunei. De asemenea s'a anulatŭ regulamentulŭ ce şi l'au făcutŭ locuitorii din comuna Magocia, prin care aveau sĕ se interḑică înjurăturile de Dumneḑeu. — Lăsămŭ sĕ califice lumea faptulŭ, că cu banii Românilorŭ se subvenţionéză reuniunile de maghiarisare, pe când sĕrmanelorŭ comune românescĭ li se interḑice d'a folosi regaliele lorŭ pe séma bisericelorŭ şi d'a propaga moralitatea. Asta însemnéză misiune civilisatóre unguréscă în Orientŭ.

—x—

In causa domeniului erarialŭ din *Deva*, despre care făcurămŭ şi noi amintire, că se află de vêndare, i-se scrie acum lui „Kolozsvar«, că din partea representanţei orăşenescĭ din Deva s'a trimisŭ o deputaţiune la ministrulŭ de finanţe ungurescŭ cu scopŭ ca sĕ pledeze şi verbalŭ înaintea ministrului *pentru colonisarea domeniului cu Ciangăi orĭ Săcui* pe acelŭ domeniu, séu décă tocmai nu e cu putinţă, orĭ décă timpulŭ nu e potrivitŭ pentru aşa-ceva, deputaţiunea ḑisă are sĕ facă în numele representanţei orăşenescĭ ofertŭ pentru cumpărarea domeniului. In deputaţiune se află şi primarulŭ orăşenescŭ Issekutz, inspectorulŭ de şcóle Réthy Lajos şi deputatulŭ Szathmari György. — Cu alte cuvinte comuna românéscă Deva sĕ fiă constrînsă a cumpăra domeniulŭ pentru a-lŭ colonisa cu Ciangăi? Suferi-vorŭ Românii din Deva acéstă batjocură?

—x—

Din şedinţa plenară dela 2 Noemvre a *Consistoriului gr. or. din Sibiiu* s'a esmisŭ o *circulară* cătră tóte oficiele protopresbiterale din archidiecesa gr. or. a Transilvaniei, prin care se reamintescŭ normele de procedere la reconstituirea nouĕlorŭ comitete şi epitropii parochiale, precum şi la reconstituirea sinódelorŭ, comitetelorŭ şi epitropielorŭ protopresbiterale şi ale altorŭ corporaţiunĭ şi organe pentru noulŭ periodŭ de trei anĭ, ce se va începe dela 1 Ianuarie 1888.

—x—

Cetimŭ într'o corespondenţă adresată cătră »Sieb. deutsches Tageblatt,« că *Nadeşulŭ şi Sighişóra* suntŭ cumplitŭ bântuite de esecutorii unguresci de dare. La 30 Noemvre au fostŭ duşĭ din Nadeşŭ spre vêndare la Sighişóră: 45 cai, 200 vite, 10 buţĭ cu vinŭ şi 2 porcĭ în carulŭ esecutorului (L. Keresztes), secvestraţĭ pentru dare. Convoiulŭ era însoţitŭ de vr'o 50 de omenĭ. In Sighişóra s'au vêndutŭ mai tóte lucrurile secvestrate. Aceluia dintre cei secvestraţĭ, care la târgŭ în Sighişóra nu putea sĕ dea celŭ puţinŭ 5 fl., i se vindea vita de 100 fl. cu 25 fl. şi astfelŭ sĕrmanulŭ contribuabilŭ n'avea nicĭ vita şi totŭ cu restanţa neplătită rĕmânea. La 16 Decemvre s'au repeţitŭ secvestrările, unde nu mai erau vite, luau îmbrăcăminte, cojoculŭ de érnă, surţurile feteorŭ ş. a. Secvestrarea s'a continuatŭ până la 22 Decemvre. In vr'o 14 ḑile au incasatŭ esecutorii în modulŭ acesta vr'o 11000 fl. La 22 Decemvre s'au vêndutŭ alte vite din Nadeşŭ. O maşină de trieratŭ de 120 fl. s'a vêndutŭ cu 37 fl. 70 cr. Esecutorulŭ cu ómenii sĕi a bencheluitŭ după licitare. Chiar în timpulŭ îndeplinirii oficiului s'a observatŭ că unele persóne din oficiu nu erau treḑe. Corespondentulŭ încheiă cu rugarea ca cerulŭ se ferésca orĭ-ce comună de asemenea nenorocire. — Ce miseriă!

—x—

D-lŭ *G. I. Pitişŭ*; din Braşovŭ, a susţinutŭ la 20 Decemvre v. tesa sa de licenţă la facultatea de litere şi filosofiă din Bucurescĭ. Tesa trateză „Despre Areopagŭ.“ Felicitamŭ pe tinĕrulŭ licenţiatŭ.

—x—

Cetimŭ în „Lumina“ (fóiă israelită) din Bucurescĭ: Se afirmă cu siguranţă, că *studenţii israeliţi românĭ din Paris* arŭ fi trămisŭ o delegaţiune la mandatarii d-lui baronŭ de Hirsch, cărora le-a esplicatŭ că nu este necesitate de a se întrebuinţa banii pentru întreţinerea de şcolĭ în România, pentru că Evreii suntŭ primiţĭ în şcólele statului (românŭ) şi că numai în aceste şcóle se potŭ copii romanisa. De altmintrelĭ, d-lŭ Dr. Schachmann, membru în comitetulŭ însărcinatŭ cu distribuirea donaţiunei Hirsch, privitóre la România, ar fi declaratŭ că este de aceeaşĭ părere.

—x—

Erĭ după améḑĭ *a arsŭ* la fabrica de gazŭ Grünfeid dela Sprenghiu, la capĕtulŭ Braşovului vechiu, coperişulŭ şi a esplodatŭ o căldare.

—x—

E numitŭ medicŭ în reservă la regimentulŭ 82 de infanteriă: Dr. Ionŭ *Tătaru*. Suntŭ numiţĭ capelanĭ militarĭ cl. II. în reservă: Eugenŭ *Răduţŭ* şi Aurelŭ *Dumbravă*, preoţĭ gr. cat. ai arhidiecesei Alba-Iulia şi Făgăraşŭ; Dumitru *Todoranŭ*, preotŭ gr. cat. alŭ diecesei Gherla. Suntŭ transferaţĭ la honveḑĭ: subloco'enenţii în reservă: Beniamin *Popŭ* şi George *Maliţa* dela regim. 64 de inf., şi Alexandru *Popŭ* dela reg. 82 de inf.

—x—

Ḑiarulŭ englezŭ „*Times*“ împlinitŭ la 1 Ianuarie 1888 n. 100 de anĭ de când esistă.

—x—

D-lŭ Dr. *Babeşŭ*, profesorŭ la facultatea de medicină din Bucureştĭ, a câştigatŭ, precum citimŭ în ultimele ḑiare francese, premiulŭ »Montyou“ alŭ Academiei de sciinţe din Parisŭ Premiulŭ acesta care se distribue la fie care doi anĭ, se acordă operatelorŭ de cea mai mare valóre sciinţifică ce aparŭ în acestŭ intervalŭ. Estŭ timpŭ

FOILETONU.

Colinde din Ardélŭ.

(Culese de pe Valea Bârgăului de N. N.)

Susŭ la munte cu oi multe,
Unŭ olarŭ, unŭ pĕcurarŭ.
Oile tóte plângea,
Unŭ olarŭ, unŭ pĕcurarŭ,*)
Elŭ din fluerŭ le ḑicea,
Oile amarŭ plângea.
Şi cum oile plângea,
Glasulŭ câmpului mugea,
»Tăceţĭ oiţele mele,
Vĕ ferescŭ io de cel' rele,
Primă-véra de-ar sosi,
Noi din rele amŭ eşi,
Pe la ḑiua lui Christosŭ,
Arĕtândŭ unŭ mielŭ frumosŭ,
Pe la Vinerea cea mare,
Cu lânuţă pe spinare,
Şi pe la sântulŭ Ispasŭ,
Ară'a-vomŭ grunzĭ de caşŭ.—
Săracĭ oiţele mele,
Câtŭ de bune mai suntŭ ele,

*) Se repetă după fiă-care versŭ.

Că iérna te încălḑescŭ,
Ér véra te'ndedulcescŭ.

***

Josŭ la ţéra românéscă
Ibra dobra ilibra,
Este o grădină domnéscă
Ibra dobra illibra*)
Da nu-i cine s'o păzéscă,
Că domnu-sĕu Ionaşŭ
S'a făcutŭ călugăraşŭ
La mănăstire la Blaşiŭ;
Ér dómna sa Ioniţă
S'a făcutŭ călugăriţă
La mănăstire'n Bistriţă.

***

Colo'n josu, mai dinjosu,
Florile d'albe
Este-unŭ stratŭ de busuiocŭ
Florile d'albe*)
Cu cărarea pe mijlocŭ.
Da cărarea cine o face?
Da o face-unŭ gubernace.
Da'n cărare cine şéde?
Ilenuţa d'albă flóre,
Totŭ cóse şi chindesesce
Tătă-ne-sĕu gulerele
Şi mame-sii ciupegele.

*) Se repetă după fiă-care versŭ.

Sculaţĭ gazde nu durmiţĭ
Aid' Lerum Dómne.
Că nu-i vremea de durmitŭ
Aid' Lerum Dómne,*)
Că vĕ vinŭ colindătorĭ
Nóptea pela cântătorĭ.
Tótă nóptea amŭ cântatŭ,
Mare frigŭ amŭ mai răbdatŭ,
Colindândŭ pe prismă-afară
Pentr'unŭ colacŭ de săcară.
Sculaţĭ gazde nu durmiţĭ
Că nu-i vremea de durmitŭ
Că vĕ vinŭ colindătorĭ
Nóptea pe la cântătorĭ.
Nu colindămŭ pe colacŭ
Că colindămŭ că ni-i dragŭ.
— Dér gazdele-sŭ pré domnóse
Nicĭ n'au vrutŭ sĕ ne cunóscă,
Nicĭ colinda sĕ nĭ-o-ascute,
Nicĭ cu ceva sĕ ne'nfrupte.

***

Peste negri codrişorĭ
Hoi da Leru şi-a nostŭ domnŭ Leru
Mândru sóre de rĕsare
Hoi da Leru şi-a nostŭ domnŭ Leru*)
Ba ḑĕu ala că nu-i sóre
Că-i unŭ pomŭ mândru'nfloritŭ,
Dala umbra pomului

*) Se repetă după fiecare versŭ.

Este-unŭ voinicŭ adormitŭ
Cu murguţulŭ prigonitŭ;
Murgulŭ pasce şi nechéză
Voinicŭlŭ dórme, viséză;
Murgu din graiu şi-o grăitŭ:
Scólă, scólă domnuţŭ bunŭ,
Că de când ai adormitŭ
Frêulŭ meu a muceḑitŭ
Căpĕstrulŭ a putreḑitŭ
Potcóvele-au ruginitŭ.

Mulţămită după colindă.

Mulţămimŭ, jupâne gazdă,
C'amŭ ajunsŭ sântulŭ Crăciunŭ
Cu pace, cu sănĕtate,
Cu iertare de păcate,
C'acestŭ praznicŭ luminatŭ...
Noi cu dragŭ l'amŭ aşteptatŭ
S'auḑimŭ ângerĭ cântândŭ,
Cu steaua cĕlĕtorindŭ,
Si s'aducemŭ veste bună
La totŭ neamulŭ dinpreună,
Bucuria ce-amŭ avutŭ
Că Chistosŭ ni s'a născutŭ
Nu în palate domnescĭ
Ci'n iesle dobitocescĭ,
Pe noi sĕ ne mântuiască
De osinda strămoşéscă.

'a mai acordatŭ acestŭ premiu profesorilorŭ distinşĭ francesĭ Cornil, Leloi, Nocard Berger şi Ollivier, dice „România Liberă.«

Literatură. — *Etymologicum magnum Romaniae.* — A eşitŭ de sub tiparŭ fásciόra I. din tomulŭ II. alŭ acestui valorosŭ **Dicţionarŭ alŭ limbei istorice şi poporane a Românilorŭ**, lucratŭ după dorinţa şi cu cheltuiala M. Sale Regelui Carolŭ I., sub auspiciele Academiei Române, de *B. Patricsicu Hasdeu.* Fásciόra de faţă cuprinde în seriă alfabetică interpretarea şi analisa cuvintelorŭ dela *Amuşŭ* până la *Apusŭ.* Fiă-care tomŭ are sĕ cuprindă 4 fásciόre; preţulŭ unui tomŭ e 12 lei n. Fásciόra I a tom. II este premérsă de o interesantă prefaţă şi o frumόsă introducere.

Recitărĭ de bucăţĭ alese este numele unei frumόse colecţiunĭ de poesii şi prose naţionale şi morale, culese şi întocmite de *Christu S. Negoescu,* profesorŭ în Ploescĭ, pentru scόlele primare de ambele sexe. Cuprinde 17 piese de ceĭ mai distinşĭ auctorĭ românĭ. Preţulŭ unuĭ esemplarŭ, de 31 pag. formatŭ 8°, e 30 de banĭ. Editura Librăriei Z. Nicolau în Ploescĭ.

Petre Ispirescu, cuvêntare rostită în şedinţa Academiei Române din 11 (23) Decemvre 1887, de *A. I Odobescu.* Bucurescĭ, Tipogr. „Românulŭ" Vintilă C. A. Rosetti (2. Strada Dόmnei 2.)

Literatură. — S'au pusŭ sub presă şi vorŭ apăré în curênd: **Dile negre,** poesii de Th. M. Stoenescu. Preţulŭ unui volumŭ, prin abonamentŭ 2 lei, după apariţiă 3 lei. Doritorii d'a se abona la acestŭ volumŭ potŭ trimite prin mandatŭ séu timbre poştale preţulŭ 2 lei — la administraţia Revistei Literare, Bulevardulŭ Elisabeta Nr. 8 — Bucurescĭ, — Cine v'a procura cincĭ abonamente primeşte din partea autorului, gratis, unŭ volumŭ în legătură de luxŭ.

De lângă Năsĕudŭ, Decemvre 1887.

Comunele românescĭ Ilva-mică, Feldru, Neposŭ şi Rebrişόra, aşedate tόte în valea Someşului, pόrtă unŭ procesŭ de aprόpe 150 de anĭ cu comunele săsescĭ Iaad, Pintak şi Dumitrea, aşedate în Valea Bistriţei, pentru unŭ terenŭ de 30—40 mile pătrate.

Terenulŭ de cértă cade în partea dinspre médă-nόpte a Dealului Têrgului: unŭ dealŭ, carele cu cόma sa taie în două părţĭ terenulŭ celŭ îngrădescŭ riurile Someşulŭ şi Biştriţa în cursulŭ lorŭ paralelŭ.

Nu esistă metă mai naturală nicăirĭ, ca aicĭ şi cu tόte aceste cértă şi procesŭ de 150 de anĭ.

Saşii din valea cea largă şi fructiferă a Bistriţeĭ adecă nu s'au îndestulitŭ numai cu terenulŭ de pe partea de médă-di a Dealului Têrgului, ci dedaţĭ la privilegiu şĭ'au luatŭ voiă a trece acea metă naturală şi legală şi a păşuna vitele şi mai înspre Someşŭ, pe partea de médă-nόpte a Dealului Têrgului, — pe pămêntulŭ Românilorŭ.

Românii conformŭ naturelului lorŭ i au lăsatŭ, s'au mai împăcatŭ până la o vreme, când vĕdêndŭ, că Sasii facŭ încălcările pré dese şi pré dăunătόre, au trebuitŭ sĕ'i respingă şi alunge de pe terenulŭ lorŭ, cu arma cea mai naturală, cu forţa adecă.

Incălcarile nouĕ, urmate din partea Sasilorŭ, au datŭ ansă la certe, aceste la atacurĭ violente; ér aceste la stingerĭ de vieţĭ în mai multe rêndurĭ.

Au eşitŭ apoi comisiunĭ preste comisiunĭ; s'au tăiatŭ linii peste linii; însĕ totulŭ înzadarŭ, căcĭ Românii — deşi urmândŭ unei defensive de totŭ slabe — nu'şĭ lăsau dreptulŭ avutŭ dela moşĭ dela strămoşĭ; ér Saşii urmândŭ unei ofensive circumspecte, ţineau a se folosi de hotărîrĭ nouĕ aduse în defavorea Românilorŭ în capitala săsέscă Bistriţa.

Sentinţa adusă din partea tribunalului din Bistriţa în 1 Decemvre a. c. şi colporiată prin foile săsescĭ, în aşa măsură — conformŭ căreia nu mai puţinŭ de câtŭ 130 de locuitorĭ din comuna săsέscă Dumitrea au fostŭ dejudecaţĭ — pentru violinţă şi daună — la câte 5—12 lunĭ de robiă si la o desdaunare de 1000 şi câteva sute fl. în favόrea locuitorilorŭ din comuna Rebrişόra, este numai o urmare a procesului ce-lŭ pόrtă comunele române Ilva-mică, Feldru, Neposŭ şi Rebrişόra cu comunele săsescĭ Iaadŭ, Pintak şi Dumitrea, de vécurĭ.

Barŭ, fόrte rarŭ au fostŭ dejudecaţĭ Saşii până acum şi din contră fόrte desŭ Românii, pentru-că, vedĭ bine!.. se aduceau sentinţele în cetatea Bistriţa, centrulŭ săsimei, apoi deu: cămaşa e mai aprόpe de corpŭ, încă şi atuncĭ, când e mai rea, pe de o parte, pe de alta Saşii din comunele pomenite se bucură de o stare materială fόrte bună, — dovadă edificiele lorŭ, carĭ tόte suntŭ din materialŭ solidŭ şi aşa frumόsă încâtŭ acele ar face onόre orĭ cărui oraşŭ, şi alte întocmirĭ ale lorŭ; apoi sciutŭ lucru este, că cu banĭ afli orĭ ce pe lame, încă şi dreptate, décă îţĭ trebue. Românii din potrivă au trebuitŭ sĕ se svêrcolέscă timpŭ fόrte îndelungatŭ în lipsa de όmenĭ şi până astădĭ în lipsă de banĭ.

Sperămŭ, că sentinţa mai susŭ pomenită va fi aprobată şi din partea forurilorŭ mai înalte, pentru că lucru mare au făcutŭ Sasii atuncĭ când au devastatŭ sĕmĕnăturile şi au arsŭ casele Rebrişorenilorŭ.

Nu ne pare bine de rĕulŭ nimĕnui, cu atâtŭ mai puţinŭ de alŭ vecinului nostru, cu tόte aceste cu acέstă ocasiune amŭ simţitŭ o bucuriă nespusă, din următόrele motive: pentru că pe de o parte nĭ s'a făcutŭ şi nouă odată dreptate în Bistriţa, ér pe de altă — şi mai alesŭ —, pentru că am fostŭ norocoşĭ a fi apăraţĭ de consăteanulŭ nostru d-lŭ Dr. Ciuta, tinĕrulŭ şi noulŭ advocatŭ românŭ.

Ar face unŭ mare serviciŭ d-lŭ Dr. Ciuta, décă şĭ-ar deschide cancelăria pe aicĭ prin apropiere şi ar lua în mâna'i tinĕră vechiulŭ procesŭ alŭ comunelorŭ române, ce-lŭ pόrtă cu Saşii.

Deocamdată nu putemŭ decâtŭ sĕ gratulămŭ d-lui Ciuta pentru destoinicia şi succesŭ şi sĕ'lŭ salutămŭ în mijloculŭ nostru dorindŭ din inimă, ca elŭ sĕ fiă adevĕratulŭ advocatŭ alŭ poporului românŭ din acestŭ ţinutŭ.

F.

Cum s'ar puté ajuta la mai sigura înaintare culturală şi materială în sciinţă şi avere a poporului nostru preste totŭ? I. Relele de carĭ sufere poporulŭ nostru şi combaterea acelora. II. Indicarea (arătarea) mijlόcelorŭ ducĕtόre la scopŭ.

Disertaţiune ce avea sĕ fiă cetită cu ocasiunea adunărei generale a despărţĕm. II alŭ Asociaţiunei transilvane pentru literatura şi cultura poporului românŭ, ţinută în 30 Octomvre (11 Nov.) a. c. în Făgăraşŭ.

Motto: .....Uniţi-vĕ în cugetŭ, uniţi-vĕ în simţirĭ!... a disŭ laureatulŭ poetŭ Andr. Mureşianŭ

(Urmare.)

7. Multă daună atâtŭ morală câtŭ şi materială ne aducŭ şi nenumĕratele *sĕrbătorĭ* aşa numite »bisericescĭ," dile cu „arĕtărĭ," cu „primejdiĭ," de carĭ pόte nicĭ Sfinţii Părinţĭ, cari le-au aşedatŭ, n'au visitatŭ. Amintescŭ de astădată numai atâta, dér cu altă ocasiune — complectându-mĭ colecţiunea sĕrbătorilorŭ, ce o am din o comună din apropierea Făgăraşului — voiu arĕta, că ţinerea, serbarea (prăznuirea) atâtorŭ sĕrbătorĭ, mai multŭ puse din capriciulŭ séu interesulŭ unuia orĭ altuia: consumă o parte însemnată din dilele anului, ca sĕ nu dicŭ jumĕtate orĭ chiar mai multŭ, ceea-ce, computândŭ dilele de plόie şi de bόlă, nicĭ nu-i multŭ, — ér prin acέsta unŭ însemnatŭ capitalŭ se pierde, incurgêndŭ totŭ în punga Ovreiului-cârciumarŭ pe vinarsŭ, apoi mai făcêndu-i totŭ lui şi clăcĭ de cόsă, lemne ş. a. Şi acέsta nu se întêmplă numai într'unŭ locŭ, ci mai pretutindenea unde s'au vĕritŭ astfelŭ de lipitorĭ.

Şi ce serbare-i şi aceea, ca poporulŭ sĕ bea şi sĕ cânte tόtă draga de diuliţa în cârciumă, chiar şi pe timpulŭ serviţiului divinŭ?! Contribue astfelŭ de serbărĭ păgânescĭ la moralisarea poporului séu la demoralisarea lui? Ridică ele bunăstarea lui culturală şi materială, séŭ ilŭ întunecă?!

N'ar fi mai consultŭ a lucra şi a câştiga în numele Domnului, după cum dice Sf. Scriptură: „rogă-te şi lucră,!" decâtŭ a petrece în lene, beţiă, cértă şi bătăi şi apoi a'şĭ ruina averea şi sănĕtatea??

E mai consultŭ (cu cale) sĕ facă bieţii creştinĭ în dile de sĕrbătorĭ clacă Ovreiului-cârciumarŭ, séu sĕ'şĭ védă de lucrulŭ lorŭ? N'ar fi timpulŭ sĕ se ia mĕsurĭ de îndreptare acestui rĕu? Όre-'i mai bine sĕ se persecuteze unŭ bietŭ creştinŭ, carele îndrăsnesce a'şĭ aduce nesce ţiglă, după cum s'a întêmplatŭ acέsta în anulŭ trecutŭ unui..., sculându-se preotulŭ cu focŭ şi sabiă asupra lui, — ér pre jupânulŭ Itzig a'lŭ lăsa sĕ demoraliseze poporulŭ după placŭ? E όre consultŭ şi în interesulŭ poporului a'lŭ mai reţiné şi acum dela lucru orĭ a'lŭ îndemna şi pune la cale cu tόtă tăria? Cei chiămaţĭ sĕ'şĭ dée sémă.

Inţelegŭ şi eu clăcĭ prin carĭ sĕ se ajute câte unŭ bietŭ de creştinŭ năcăjitŭ, unŭ inteligentŭ din comună, carele se jertfesce pentru comună, dér a se clăcui lui Itzig şi altuia de pănura lui, asta se face numai în dauna poporului şi a comunei întregĭ, şi prin acέstă pierdere, mică la părere, sufere chiar şi bunăstarea naţională.

8. Unŭ altŭ rĕu este şi *„căutarea norocului"* precum şi „sόrtea şi viitorulŭ" omului prin „darea cu bobii," „descântece," „vrăjiturĭ," „darea cu cărţile" şi cu „păscălia."

Aceste credinţe deşerte nu numai că ţinŭ poporulŭ în rătăcire, dér ii consumă şi multŭ timpŭ, alergêndŭ în marĭ depărtărĭ la atarĭ descântătorĭ, vrăjitorĭ şi păscălierĭ, carĭ în urmă cu câte momele, ilŭ despόie, ilŭ îmbétă cu „câte vedĭ şi nevĕdute," ér prin aceste umblete pustii se pierde şi multŭ lucru şi prin acέsta unŭ însemnatŭ capitalŭ şi avere naţională.

Acέsta însĕ este cu atatŭ mai durerosŭ, căcĭ nu o practică numai nisce femei nemernice, séu nesce bĕtrânĭ ignoranţĭ, ci chiar... décă potŭ sĕ o spunŭ... şi unii... preoţĭ, fiă-le nu spre onόrea lorŭ!

Όre se mai potŭ suferi astfelŭ de lucrurĭ condamnabile şi păgubitόre în timpulŭ de faţă?

Şi όre până când şi noi ca creştinĭ adevĕraţĭ sĕ ne mai închinămŭ la idolĭ şi sĕ ne căutămŭ Ddei strĕinĭ?? Nu'şĭ aducŭ όmenii aminte, că învĕţătură creştinέscă, ba chiar simbolulŭ credinţei ne învéţă: „sĕ credemŭ numai într'unŭ *singurŭ* Dumnedeu adevĕratŭ?

Şi όre nu pricepŭ όmenii nicĭ atâta, că Dumnedeu n'a încredinţatŭ „secretele viitorului" şi „sόrtea όmenilorŭ" în mânile unorŭ babe înşelătόre şi a unorŭ păscălierĭ mincinoşĭ??

Suntemŭ creştinĭ, şi ca creştinĭ sĕ credemŭ numai într'unŭ „singurŭ Dumnedeu adevĕratŭ."

9. Altŭ rĕu de care sufere poporulŭ nostru este *lipsa de „provedere,"* lăsarea în „voia întêmplărei" şi încrederea în „norocŭlŭ orbŭ."

Lipsa de „provedere" pe lângă multe alte se arétă prin totala lipsa de grădinĭ binecultivate de legume şi pomĭ. Ca o bună econόmă sĕ'şĭ pόtă provedé casa sa cu cele de lipsă în ale „mâncărei," se cere sĕ aibă o grădinuţă de legumĭ bine cultivată.

Cu grădinĭ pline numai cu urdicĭ, brusturĭ, cucute şi scăeţi nu putemŭ se avemŭ legumele de lipsă în casă. Dér aci încă trebue sĕ premérgă cu esemplulŭ grădina scόlei, a învĕţătorului, preotului, notarului şi a altorŭ inteligenţĭ. Altcum décă şi acestea vorŭ fi cultivate totŭ numai cu plante sădite de mama natură, atuncĭ cum sĕ aşteptămŭ dela bietulŭ poporŭ mai multŭ?! Ér poporulŭ neavêndŭ legume, cum sĕ aşteptămŭ dela elŭ ca sĕ'şĭ pregătέscă mâncărĭ bune şi gustόse şi prin urmare sĕ'şĭ îmbunătăţέscă şi traiulŭ şi sĕ se lase de bĕutură??

Lipsa de provedere se arétă şi prin aceea, că érna când nu pré lucréză, sĕ nutresce mai bine, ér véra când este lucrulŭ celŭ mai greu, atuncĭ ţine unŭ postŭ neîntreruptŭ.

Lĕsarea în „voia întêmplărei" şi încrederea în „norocŭlŭ orbŭ" o arată poporulŭ nostru prin esclamarea: „Batărŭ de ai lucra sĕ te omorĭ, décă n'ai norocŭ, — n'ai! Apoi: Ce o fi sĕ păţescĭ, — de te-ai ferí câtŭ de multŭ, totŭ caută s'o păţescĭ.« Şi ér: »Omŭ harnicŭ, lucrătorŭ bunŭ, dér n'are norocŭ!" Apoi încheie dicêndŭ: »Cine n'are norocŭ, — n'are de când nasce până mόre! şi alte multe esclamărĭ, carĭ dovedescŭ, că poporulŭ nόstru tόte relele venite asupră-i de multe-orĭ chiar din vina propriă, din beţiă, lene etc. le crede ca provenite din causa „nenorocului« şi a „întêmplăreĭ rele».

Din astfelŭ de rĕtăcirĭ poporulŭ trebue scosŭ şi luminatŭ cu învĕţăturĭ bune, spunêndu'i că: numai prin muncă şi cruţare îşĭ pόte face omulŭ stare. Şi cine cum îşĭ aşterne aşa dόrme! adecă: cine va lucra cu diliginţă şi cu credinţă în Dumnedeu, nicĭ odată nu va duce lipsă, pentru că: omului silitorŭ Dumnedeu îi dă de tόte.

10. Unŭ altŭ rĕu de care sufere poporulŭ nostru este şi *réua împărţire a timpului de lucru.* Pe când plugariulŭ lucră primăvéra, véra şi tόmna până nu mai vede pe atuncĭ érna o petrece mai fără lucru; ér apoi ca totuşĭ sĕ'şĭ facă de lucru, merge la cârciumă, unde apoi s'au vĕdutŭ tristele urmărĭ. Apoi ce e mai rĕu este şi aceea, că pe când petrece mai fără lucru, atuncĭ se nutresce mai bine, avêndŭ carne peste carne; ér véra în puterea lucrului — după cum amŭ disŭ şi mai susŭ — când i-ar fi de lipsă cea mai bună mâncare, postesce, adecă se nutresce fόrte rĕu.

Dér: Cu lucru greu, slabă mâncare:
N'o putemŭ scόte la cale!»

Acesta încă-i unŭ lucru tare nepotrivitŭ. Aci amŭ puté învĕţa ceva dela compatrioţii noştri saşĭ: »Mai bine totdéuna câte ceva, decâtŭ odată „pré multŭ" şi altă dată „nimica gόlă«.

Nu-i uşorŭ a câştiga, e dreptŭ, căcĭ este măiestriă a câştiga; dér mai mare măiestriă e a sci şi păstra.

Cu ce sĕ se ocupe poporulŭ nostru şi peste iérnă se va vedea în altŭ punctŭ.

11. Unŭ rĕu şi mai mare ca altele multe de carĭ sufere poporulŭ nostru este *mâncărimea,* (pofta, mania,) *de a se judeca,* de a purta procese.

Acέsta o dovedesce împregiurarea, că mulţĭ dintre όmenii noştri alérgă mai în tόte dilele pe la judecătoriă, uneorĭ chiar şi pentru lucrurĭ de nimicŭ. Mai durerosŭ este, când vedemŭ pre unii preoţĭ séu pe alţĭ inteligenţĭ têrêndŭ pre poporenii şi respective pe consătenii şi conaţionalii lorŭ la judecată, numai şi numai ca sĕ'şĭ satisfacă unorŭ pofte egoistice; şi mai durerosŭ este şi atuncĭ când în locŭ de a îndemna poporulŭ de rêndŭ ca sĕ se înţelégă cu „binele« ilŭ îndémnă a se „legiui« şi'lŭ dă pe mâna unorŭ despoitorĭ şi belitorĭ fără sufletŭ, carĭ apoi în cele din urmă ilŭ aducŭ la sapă de lemnŭ.

Poporulŭ din contră trebue pusŭ la cale sĕ se abţină dela procese, căcĭ prin acέsta multŭ ar câştiga, de όre-ce multŭ capitalŭ de timpŭ şi prin acesta de banĭ ar rĕmânea în punga όmenilorŭ noştri; ér neînţelegerea şi ura neîmpăcată, carĭ din causă de procese domnescŭ în cele mai multe comune, ar dispăré, înlocuindu-se cu „armonia frăţέscă« şi cu »pacea creştină."

In locŭ de a îndemna pe poporulŭ nostru de rêndŭ la procese, carĭ multe averĭ au nimicitŭ şi pre mulţĭ όmenĭ nesocotiţĭ i'au dusŭ la cerşitoriă, mai bine sĕ i-se spună că:

„O pace strêmbă e totdéuna mai bună, decâtŭ o judecată drέptă;" afară de aceea sĕ i-se spună că:

„Celŭ-ce se totŭ pîrêsce
Tόtă averea'şĭ cheltuiesce,
In urmă se calicesce!"

Ér mai pre susŭ de tόte sĕ i-se spună că: pacea o iubesce şi Dumnedeu, căcĭ »pacea şi buna înţelegere" suntŭ temelia credinţii nostre şi semnele prin carĭ se potŭ cunόsce adevĕraţii creştinĭ.

(Va urma.)

DIVERSE.

Ingrăşarea curcilorŭ. — Unŭ metodŭ nou de a îngrăşia curcele este următorulŭ: La îngrăşare se întrebuinţéză nucĭ şi pentru ca sĕ se îngraşe bine se recere unŭ restimpŭ de 5 sĕptĕmânĭ. In diua primă capĕtă curca 1 nucă înmuiată în lapte, a doua di două, a treia di 3 şi aşa mai departe în tόtă diua cu una mai multŭ până la 18; — de aci încolo în tόtă diua capĕtă cu una mai puţinŭ, aşa câtŭ în diua, în care se taiă, se ucide, capĕtă érăşĭ 1 nucă. — Se înţelege de sine că în decursulŭ îngrăşerei curca trebue sĕ primέscă şi altŭ nutremêntŭ şi încă atâta de câtŭ are trebuinţă. Apă curată trebue sĕ aibă în deajunsŭ. Curca trebue ţinută în locŭ caldŭ.

Décă voimŭ sĕ avemŭ cepe fόrte marĭ, alegemŭ cele mai frumόse esemplare de cépă, le aşedămŭ pre lângă cuptoriu încăldiŭ, până când se usucă mai de totŭ. Atarĭ cepe în primăvéra venitόre fiindŭ sădite nu vorŭ da cotόre cu florĭ, ci numai frunde, şi prelângă acέsta aşa de tare vorŭ cresce, încâtŭ o cépă va apesa 1/2 chilo. — („*Fóia bis. şi şcol.*")

Numere singuratice din „Gazeta Transilvaniei" à 5 cr. se potŭ cumpĕra în totungeria lui I. GROSS, şi în librăria d-lui Nicolae I. Ciurcu.

Editorŭ şi Redactorŭ responsabilŭ Dr. Aurel Mureşianu.

Cursulŭ la bursa de Viena
din 2 Ianuarie st. n. 1887.

Rentă de aurŭ 5%	96.45	Bonurĭ croato-slavone	101.—
Rentă de hârtiă 5%	80.—	Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	98.75
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	148.—	Imprumutulŭ cu premiu ung.	119.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	93.—	Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului	121.50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	——	Renta de hârtiă austriacă	76.50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	110 25	Renta de arg. austr.	79.20
Bonurĭ rurale ungare	100.—	Renta de aurŭ austr.	107 90
Bonurĭ cu cl. de sortare	100.50	Losurile din 1860	137 75
Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ	101 50	Acţiunile băncei austro-ungare	858 —
Bonurĭ cu cl. de sortare	101.—	Act. băncei de creditŭ ung.	270.—
Bonurĭ rurale transilvane	101 —	Act. băncei de creditŭ austr.	269.90
		Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	6 01
		Napoleon-d'orĭ	10 04
		Mărcĭ 100 împ. germ.	62 37
		Londra 10 Livres sterlinge	125.90

Bursa de Bucuresci.
Cota oficială dela 14 Decemvre st. v. 1887.

	Cump.	vênd.
Renta română (5%)	93½	94½
Renta rom. amort. (5%)	96—	97—
» convert. (6%)	91—	92—
Impr. oraş. Buc. (20 fr.)	34—	36—
Credit fonc. rural (7%)	105—	106—
» „ „ (5%)	91¾	92¼
» » urban (7%)	103—	104—
» » » (6%)	96—	97—
» » » (5%)	87½	88½
Banca naţională a României 500 Lei	——	——
Ac. de asig. Dacia-Rom.	——	——
« » » Naţională	——	——
Aurŭ contra bilete de bancă	14.¼	15.—
Bancnote austriace contra aurŭ	2.03	2.04

Cursulu pieţei Braşovŭ
din 3 Ianuarie st. n. 1887.

Bancnote românescĭ	Cump.	8.43	Vênd.	8.45
Argint românesc	»	8.40	»	8.43
Napoleon-d'orĭ	»	10.03	»	10.06
Lire turcescĭ	»	11.27	»	11.30
Imperialĭ	»	10.26	»	10.29
Galbenĭ	»	5 90	»	5.92
Scrisurile fonc. »Albina« 6%	»	101.—	»	102.—
„ » „ 5%	„	98.—	»	99.—
Ruble Rusescĭ	»	109.—	»	110.—
Discontulŭ	»	6½—8% pe anŭ.		

Nr. 257—1887.

AVISŬ.

P. T. acţionarĭ ai institutului de creditŭ şi de economii „Arieşana“ din Turda li se aduce la cunoscinţă, că terminulŭ de solvire alŭ versamentului alŭ IV-lea (10 fl. de acţiune) a espiratŭ în 24 Noemvre a. c. st. n. deşi prin acésta suntŭ rugaţĭ a solvi câtŭ mai în grabă acestŭ versamentŭ dimpreună cu percentele de întârdiare (dela una acţiune 8 cr. pănă în **31 Decemvre.**)

Turda, 29 Decemvre 1887 st. n.

Direcţiunea institutului de creditŭ şi economii „Arieşana.“

D. St. Şuluţiu, direct. — **Silvestru Moldovanŭ,** secretarŭ. 3—3

Tiporafia ALEXI, Braşovŭ.